

Latvijas Drošības un aizsardzības
industriju federācija

God. Pēterim Vilka kgam
Pārresoru koordinācijas centra vadītājam
Aizsardzības ministrijai
Iekšlietu ministrijai
Ārlietu ministrijai
Ekonomikas ministrijai
Izglītības un zinātnes ministrijai

Rīgā, 2019.gada 8.novembrī, Reģ. Nr. 3/333

Par NAP 2027 pirmā redakcija publiskai apspriešanai

Godātais P.Vilka kungs,

Latvijas Drošības un aizsardzības industriju federācija (turpmāk – DAIF Latvija) ir iepazinusies un Konsultatīvajā padomē izvērtējusi Nacionālo attīstības plānu 2021.-2027.gadam, pirmo redakciju publiskajai apspriešanai.

DAIF Latvija kategoriski iebilst, ka “drošība” tiek formulēta kā vispārējs jēdziens, ignorējot Valsts visaptverošas aizsardzības koncepcijas ieviešanu, likumus un starptautiskās saistības. Neatbildēts paliek jautājums, kāpēc sabiedroto valstu karavīriem ir jāatrodas Latvijā un jāiegulda savu valstu sabiedrības nodokļu maksātāju līdzekļi, ja Latvijas sabiedrībai nozīmīgā politikas un investīciju plānošanas dokumentā, **aizsardzības uzdevumi rīcības virzienā “drošība” ir atspoguļoti tikai ar sabiedrības informētības un dienesta līdzdalības progresu rādītājiem.**

Atkārtoti vēršam uzmanību, ka Aizsardzības ministrija veikusi nozīmīgus pasākumus Latvijas aizsardzības spēju, industrijas un pētniecības stiprināšanā gan izstrādājot politikas plānošanas dokumentus, gan sagatavojot grozījumus normatīvos aktos, lai stiprinātu Latvijas starptautisko saistību izpildi – spēju attīstība, apgādes nepārtrauktība u.c. Nacionālā, Eiropas un NATO dalībvalstu vidū tiek ieguldīti ievērojami resursi, lai mazinātu konvenciālo un nekonvencionālo apdraudējumu, rosinātu industrijas un pētnieku sadarbību, integrāciju starptautiskās piegādes ķēdēs, veicinot aizsardzības industrijas eksportspēju un stiprinot inovāciju procesus, kurus nostiprina virkne Eiropas Savienības un NATO politikas plānošanas dokumentu, normatīvo aktu un sadarbības platformu.

Nacionālā attīstības plāna 2021.–2027. gadam (NAP2027) pirmās redakcijas ietvaros DAIF Latvija pozitīvi novērtē vairākus būtiskus aspektus un DAIF Latvija sniegtos ierosinājumus, kuri ir iekļauti tik nozīmīgā valsts attīstības plānošanas dokumentā, vienlaikus norāda uz nepilnībām attiecībā uz drošības un aizsardzības industrijām (uzņēmumiem un pētniecības iestādēm, kuru produkti un pakalpojumi orientēti uz aizsardzības un drošības nozaru vajadzībām), kas rada priekšstatu, ka aizsardzības un drošības jautājumiem netiek pievērsta nopietna uzmanība laikā, kad Eiropas Savienība plāno veikt būtiskus pasākumus Eiropas aizsardzībai un drošībai, plānojot investīcijas Eiropas aizsardzības industriālajā un tehnoloģiskajā bāzē.

 DAIF Latvija

Reģ. Nr.: 4000820 7193, adrese: Republikas laukums 2-908, Rīga, LV-1010,
Tālr.: 67619226, e-pasts: info@federacija.lv, vietne internetā: www.federacija.lv

1. Rīcības virziens “Zinātne sabiedrības attīstībai, tautsaimniecības izaugsmei un drošībai”

Šī rīcības virziena mērķis iekļauj, piemēram, tādus aspektus kā „ģeopolitiskās situācijas pārmaiņas, straujā tehnoloģiju attīstība un pieaugošā migrācija, kas rada Latvijas sabiedrībai un drošībai jaunus izaicinājumus” [130], **tomēr rīcības virziens vai tam piekritošajie uzdevumi neidentificē drošības un aizsardzības nozaru atbildību.** Jāmin, ka tieši arī Latvijas drošības un aizsardzības industrijai ir nozīmīga loma gan iepriekšminēto, gan citu risku mazināšanai.

Tāpat drošības un aizsardzības jomu, īpaši industrijas un pētniecības institūciju nozīmīgumu pamato arī pie rīcības virziena minētā „starpautiskā sadarbība un iesaiste pasaules zinātnes un inovācijas norisēs, piekļuvei jaunām zināšanām un resursiem” [132], kā arī „sadarbības tīkli un pētniecības konsorcijs ar citām Eiropas un pasaules valstīm” [133]. Attiecīgi, **jau šobrīd drošības un aizsardzības uzņēmumiem ir ļoti nozīmīga loma starptautisko inovāciju projektu attīstīšanā un ieviešanā konsorcijs ietvaros Eiropas Aizsardzības industrijas attīstības programmas kontekstā.** Tāpat būtiska ir industrijas iesaiste pārrobežu konsorcijs ietvaros starptautiskos sadarbības un drošības organizācijās, kā NATO projektos. Jāmin, ka ja šobrīd arī ir aktuāla pētniecības institūciju sadarbība arī ar mazajiem drošības un aizsardzības nozares uzņēmumiem duāla pielietojuma un inovatīvu produktu izstrādā un attīstībā gan nacionālajā, gan starptautiskajā mērogā.

Secinām, ka [144] un [145] ir nepilnīgas atsauces uz ES finansējuma pieaisti, jo netiek ņemtas vērā būtiskas izmaiņas Eiropas Komisijas prioritāšu un pārvaldības struktūrā, veidojot Aizsardzības un kosmosa ģenerāldirektorātu un Eiropas aizsardzības fondu. Aicinām veikt atbilstošas atsauces un identificēt atbilstošus uzdevumus, t.sk. līdzfinansējuma piesaiste u.c. pasākumus.

Priekšlikums: Nemot vērā iepriekš minēto, aicinām precizēt rīcības virziena aprakstošo daļu, kā arī atbilstošos uzdevumus, iekļaujot informāciju un atsauces arī uz drošības un aizsardzības jomu un šīs industrijas lomu NAP 2027 stratēģisko mērķu sasniegšanā.

2. Rīcības virziens “Produktivitāte un inovācija”

Šī rīcības virziena mērķis iekļauj, piemēram, tādus aspektus, kā **iekļaušanos augstākas pievienotās vērtības globālajās ķēdēs** [189], **kuru īstenot liels potenciāls ir tieši drošības un aizsardzības industrijai,** jo jau šobrīd nacionālā mērogā tiek reglamentēta nacionālās aizsardzības industrijas iesaiste ārvalstu uzņēmumu sniegto pakalpojumu nodrošināšanā un produktu piegādē. Šie aspekti sekmētu arī **mērķtiecīgu ārvalstu investīciju drošības un aizsardzības jomā piesaisti tieši zināšanu un tehnoloģiju ietilpīgai uzņēmējdarbībai** [204].

Jāmin, ka **drošības un aizsardzības industrijas pārstāv tādas viedās specializācijas jomas, kā medicīnas tehnoloģijas, viedie materiāli, tehnoloģijas un inženiersistēmas, informācijas un komunikācijas tehnoloģijas** [191] un kurās tiek radīti produkti un pakalpojumi ar augstu pievienoto vērtību.

Drošības un aizsardzības industrijās nozīmīgs atbalsts būtu iniciatīvas atbilstošas inovāciju ekosistēmas veidošanā [192; 202], jo jau šobrīd tiek nodrošināta starpnozaru partnerība, veidojot zināšanu un tehnoloģiju ietilpīgu ekonomiku [193].

Aizsardzības un drošības industriju aktualitāti tieši arī inovāciju jomā pamato Eiropas Savienības līmenī īstenotās iniciatīvas (piemēram, Eiropas Aizsardzības fonda iniciatīvas). ES Dalībvalstis atzīst, ka **īpaši nozīmīgs ir atbalsts mazajiem un vidējiem uzņēmumiem kā inovāciju dzinējiem, kas ļauj līdzsvarot konkurētspēju Eiropas tirgū un iesaistīt piegādes ķēdēs, kas, apvienojumā pārrobežu**

sadarbību, paver iespējas šiem uzņēmumiem iesaistīties Eiropas aizsardzības industrijas produktu izstrādē.

Attiecībā uz produktivitāti paaugstinošu darbību atbalstīšana privātajā sektorā augsto tehnoloģiju pielietošanai tradicionālajās (ne RIS3) nozarēs [207] jāmin, ka viens no drošības un aizsardzības nozaru attīstības stūrakmeņiem ir tieši duālās izmantošanas produkti, to piegādes nepārtrauktība. Tādēdējādi ir jāatrisina **drošības un aizsardzības industriju potenciāls inovāciju attīstībā un ieviešanā arī tradicionālajās nozarēs.**

Priekšlikums: Nemot vērā iepriekš minēto, aicinām precizēt rīcības virziena aprakstošo sadalu, kā arī atbilstošos uzdevumus, iekļaujot informāciju un atsaucēs arī uz drošības un aizsardzības jomu un šīs industrijas lomu NAP 2027 stratēģisko mērķu sasniegšanā.

Atkārtiti vēršam Jūsu uzmanību uz plašākiem izaicinājumiem Eiropas un starptautiskajai drošībai, kas nozīmīgi arī Latvijas ilgtspējai un iedzīvotāju labklājībai. Eiropas Komisija sagatavoja ["Pārdomu dokumentu par Eiropas aizsardzības nākotni"](#) prognozējot Eiropas sadarbības scenārijus drošībā un aizsardzībā līdz 2025.gadam. Minētais dokuments rosina apzināties, ka globalizācijas, klimata pārmaiņu un migrācijas apstākļos Latvijas interesēs ir veidot kopīgu izpratni par pilsoņu apdraudējumu un rast risinājumus apdraudējuma mazināšanai. Dokumentā vērojam aptaujas rezultātus, kas norāda, ka pēdējo gadu laikā Eiropas pilsoņi arvien vairāk satraucas par migrāciju, terorismu un noziedzību, bet satraukums par ekonomisko situāciju, bezdarbu un cenu pieaugumu samazinās.

DAIF Latvija iebilst, ka iztrūkstot prioritātēm un izpratnei par drošības un aizsardzības nozīmi, radītām iespējām nozarēs, industrijai un zinātnei, tiks plānoti investīciju projekti, veikta rīcībpolitikas pasākumu izvērtēšana, metodikas izstrāde un lemts par atbalstāmajiem projektiem.

Cerot uz konstruktīvu sadarbību, atklātu NAP saskaņošanas procesu, lai nodrošinātu tā praktisku ieviešanu nākotnē.

Ar cieņu

Valdes priekšsēdētāja

Elīna Egle-Ločmele

